

DOCUMENT DE CONCLUSIONS

ESCOLA I MUNICIPI

LLOC: CASTELL DE VERDÚ
PLAÇA BISBE COMELLES, 8 · 25340 VERDÚ
DIA: 29 DE JUNY
HORA: 9:30H

ORGANITZA:

Observatori d'Educació Rural de Catalunya

COL·LABORA:

Fundació del Món Rural

Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació
Serveis Territorial d'Educació a Lleida

AJUNTAMENT DE VERDÚ

AMB EL SUPORT DE:

Diputació Barcelona

Diputació de Lleida

*Impuls al territori
Impuls als territoris*

Diputació de Girona

Generalitat de Catalunya

DOCUMENT DE CONCLUSIONS: ESCOLA I MUNICIPI

El passat 29 de juny es va celebrar la Jornada **Escola i Municipi** al Castell de Verdú (L'Urgell), acte organitzat per l'**Observatori d'Educació Rural de Catalunya** i la **Fundació del Món Rural** juntament amb la col·laboració del municipi de **Verdú**.

L'**objectiu** clau d'aquesta jornada era oferir un punt de trobada entre les diferents institucions, administracions i els mateixos ciutadans de l'espai rural per tal d'establir uns vincles que permetessin extreure una sèrie de conclusions referents a propostes, activitats o iniciatives que es puguin aplicar a altres municipis. En definitiva, una posada en comú de **bones pràctiques educatives al món rural**.

La jornada es va desenvolupar segons el següent programa:

PROGRAMA

9:30H. ARRIBADA I ENTREGA DE DOCUMENTACIÓ

9:45H. INAUGURACIÓ A CÀRREC DE:

Sr. Francesc Cribillers, Director de la Fundació del Món Rural
Excel·lentíssim Sr. Josep Riera, Alcalde de Verdú.
Sr. Raül Manzano, coordinador de l'OBERC (Presentació de la Jornada i de l'OBERC).

10:15H. PONÈNCIA 1: PRESENTACIÓ DELS RESULTATS DE L'ÀMBIT DE RECERCA EDUCATIVA.

Sr. Jordi Feu

11:00H. PAUSA

11:15H. PRESENTACIÓ D'EXPERIÈNCIES REEIXIDES I BONES PRÀCTIQUES EDUCATIVES SOBRE ESCOLA I ENTITATS LOCALS (SIMULTÀNIES): DOS I DOS.

Menjadors escolars rurals. Presentació de l'experiència del Consell Comarcal del Baix Empordà (gestió dels menjadors de les escoles rurals conjuntament amb els de les poblacions grans i IES, abaratiment del preu de menjador)

Desplaçaments setmanals per l'alumnat de les escoles de les ZER de Cerdanya. Experiència del Consell Comarcal de Cerdanya sobre la tarda de trobada de ZER.

Oferta educativa a les escoles sobre el romànic de la Vall de Boí. Experiència del Consell Comarcal de l'Alta Ribagorça.

La trobada de ZER, festa del poble. Experiència de la ZER Sió.

12:45H. LA RELACIÓ ENTRE L'ESCOLA I LES ENTITATS LOCALS: EL MODEL PEC I LA SEVA APLICACIÓ ALS PETITS MUNICIPIS. DEBAT

Sra. Núria Palau Verdejo, Responsable del Programa Petits Municipis de l'Àrea d'Educació de la Diputació de Barcelona.

Sr. Tomàs Girvent Oliva, Alcalde de Balenyà.

13:45H. PRESENTACIÓ DE CONCLUSIONS.

14:00H. CLOENDA DE LA JORNADA:

Sr. Antonio López, Director dels Serveis Territorials d'Educació a Lleida.

Sr. Josep Comas Valls, Coordinador de l'Àrea d'Educació de la Diputació de Barcelona.

Sra. Assumpta Duran, coordinadora de l'OBERC.

14:30H. DINAR A PEU DRET.

A continuació podem trobar la conferència realitzada a càrrec d'en Jordi Feu, professor de la Universitat de Girona, “**característiques dels pobles petits a Catalunya i repercussions per a l'escola rural**”:

Presentació

Els resultats obtinguts en la primera¹ i segona investigació de l'Àrea de Recerca de l'OBERC, a més dels primers resultats derivats de la recerca² *L'escola rural a Catalunya avui*, ens presenten una realitat controvertida perquè aplega una amalgama d'aspectes sorprenents, esperançadors i alguns, perquè no dir-ho també, desencisadors.

Tot seguit presentem una síntesi –molt sintètica- dels resultats dels estudis ja acabats (*Banc de dades sociodemogràfiques de Catalunya i Situació i Problemàtiques dels pobles de fins a 3.000 habitants*) i apuntem algunes de les qüestions de l'estudi en curs que susciten ser relacionades amb els estudis que ja s'han tancat.

Característiques i canvis en els pobles petits de Catalunya

És sorprenent constatar que dels 946 municipis que constitueixen avui Catalunya, 680 no superen els 3.000 habitants. Així doncs, gairebé 3 de cada 4 municipis catalans (el 71,85%) formen part del que nosaltres hem catalogat com a pobles “petits”³. L'elevada representativitat d'aquest tipus de municipis es fa notar especialment a les demarcacions de Lleida (el 89% dels municipis no superen els 3.000 habitants), Girona (79%) i Tarragona (76%), essent la demarcació de Barcelona la que comparativament té un percentatge menor, per bé que gens desestimable (41,8%).

Catalunya, a banda d'haver-hi molts pobles que no superen els 3.000 hab., aquests ocupen una extensió notable: una mica més de dos terços del territori català (el 69%) està ocupat per aquests tipus de municipis. Aquestes dades, que sens dubte les podem qualificar d'espectaculars, contrasten amb les dades demogràfiques: malgrat que Catalunya tingui un nombre elevat de pobles petits i que aquests ocupin bona part

¹ La primera recerca fou “Banc de dades sociodemogràfiques de Catalunya” i la segona, la que presentem en aquest estudi “Situació i problemàtiques dels pobles de fins a 3.000 habitants”.

² “Evolució i estat de l'escola rural a Catalunya”.

³ Recordem que per poble “petit” entenem qualsevol municipi que no supera els 3.000 hab.

del país, només concentren el 7% de la població. És una obvietat afirmar que es tracta d'un percentatge realment modest però, en canvi, no és sobrer manifestar que atenent als principis d'universalitat, equitat, cohesió social i equilibri territorial, no hi ha cap pretext perquè aquests percentatge de població no pugui viure amb la mateixa qualitat de vida i amb les mateixes prestacions (raonablement organitzades) que la resta de la ciutadania.

Ens sembla especialment interessant, per la sorpresa i esperança que comporta, posar de manifest una de les principals troballes de l'estudi: els pobles petits de Catalunya, en el seu conjunt, han experimentat una estirada demogràfica que probablement no té precedents. Contràriament a allò que vèiem durant la dècada dels 60, 70 i 80 del segle passat, a partir dels anys 90 aquests municipis creixen de manera progressiva i constant, essent l'estirada demogràfica especialment intensa a partir del 2000⁴. Si comparem la situació demogràfica d'aquests pobles a final de la dècada dels 70 amb l'actualitat les dades són ben eloqüents: hem passat de 440.344 habitants a 520.922. L'increment ha estat, doncs, del 18,3%.

Però en la mesura que a partir del 2000 el conjunt del país experimenta una remuntada demogràfica notable, quina importància té l'increment que s'ha produït als pobles petits? O dit d'una altra manera, si a partir del nou mil·lenni tot Catalunya es veu afectada positivament per la creixuda demogràfica, fins a quin punt és digne d'esmentar la creixuda dels pobles que aquí estudiem? Una altra vegada les dades comparatives ens donen arguments per pensar que és una qüestió a posar de relleu en tant que els municipis de fins a 3.000 habitants, en el seu conjunt, creixen 1,5 punts percentuals per sobre del conjunt de Catalunya. En conseqüència, si bé la recuperació demogràfica és un fet comú a tot el país, aquesta és, i sempre em termes relatius, especialment intensa en els pobles petits.

⁴ En analitzar l'evolució demogràfica que han seguit els pobles petits durant el període 1979-2005 apreciem l'existència de 3 fases força clares: primera fase, 1979-1990. Durant aquest període es produeix una davallada important de la població en tant que es passa de 440.344 habitants a 425.510 habitants. Segona fase: 1990- 2000, durant aquesta dècada es produeix un canvi de tendència i el conjunt dels poble petits guanyen població (exactament 20.221 persones). Tercera fase: durant el quinquenni 2000-2005 es produeix una estirada demogràfica que permetrà passar dels 445.731 habitants als 507.204 habitants. Les dades més actuals donen fe que l'ascens demogràfic continua: el 2007 es comptabilitzaven 520.922 persones.

La creixença demogràfica dels pobles petits es deu fonamentalment a la immigració. Ara bé, contràriament a allò que molts penses, el gruix principal d'aquesta, rau en la immigració interna és a dir, en aquella que prové d'altres municipis, comarques i comunitats autònomes però sempre dins del propi país. Durant el període del qual disposem dades contínues (1990-2005) s'estima que el saldo migratori intern és de + 57.389 persones.

És clar que la immigració externa (estrangers) també hi ha tingut el seu paper, i en alguns municipis d'una manera molt notòria. Ara bé, comparativament, el seu impacte numèric ha estat menor: durant el mateix període (1990-2005) és comptabilitza un saldo migratori extern de + 23.828 persones.

El 2007 s'estima que el 9,41% de la població dels pobles petits és d'origen estranger enfront del 90,59% de nacional. Aquesta distribució difereix, tot i que no pas massa respecte de la que es dona al conjunt del país que és: 13,49% estrangers i 86,51% nacionals.

Una sorpresa esperançadora de l'estudi ha estat veure quina era la composició de la població pel que fa als grans trams d'edat. La recerca revela que els pobles que tenen com a molt 3.000 habitants, el 15,1% és població infantil-adolescent (0-14 anys), el 64% és població jove-adulta-madura (15-64 anys) i el 20,9% restant és gent gran (65 anys o més). Aquesta distribució és molt semblant a la que es produeix al conjunt de Catalunya però no és exactament la mateixa: per una banda, en el cas dels pobles petits, el segment de gent gran és una mica superior a la del conjunt del país (quatre punts), la població d'entre 16 i 64 anys es troba tres punts per sota però el segment de població d'entre 0 i 15 anys la sobrepassa en un punt. Aquesta comparativa ens diu que els pobles petits de Catalunya continuen essent una mica més envellits que el conjunt de Catalunya arran dels problemes demogràfics arrossegats fins ben bé els anys 80. Però compte, perquè els canvis que es produeixen a partir dels 90 en endavant fan que aquests mateixos municipis comencin a respirar, situant-se en una posició relativament avantatjada pel que fa a la població infantil i adolescent. Aquest tram d'edat supera en un punt el conjunt del país.

En relació a l'estructura econòmica productiva no podem ser massa optimistes és més, en alguns aspectes forçosament ens emportem una desil·lusió considerable: a partir

del 1991 fins avui la població que es dedica a l'agricultura i a la ramaderia no ha parat de créixer (el 1991, prop del 25% de la població ocupada en els pobles petits treballava en el primer sector, mentre que el 2001 –darrer any del qual disposem dades- només és el 13,52%). En conseqüència, el descens de la població rural és un fet ben evident i el més lamentable és que sembla irremeiable. Aquesta situació ens empeny a parlar de qüestions més molt més profundes: de la desruralització progressiva dels petits nuclis, de l'aprimament de la frontera entre allò rural i urbà, de la compactació de les àrees periurbanes a les grans ciutats i d'un munt d'aspectes que posen cada vegada més en crisi el tradicional sentit de la ruralitat.

Els canvis que fins aquí hem explicat, com afecten a l'escola i més concretament a l'escola rural? Tot i que això es veurà de manera aprofundida en la tercera recerca que està en curs, algunes qüestions ja les podem apuntar.

Repercussions dels canvis dels petits municipis de cara a les escoles rurals

Les modificacions que ha experimentat l'estructura productiva fa que cada dia més els mestres de les escoles rurals es preguntin respecte del component rural dels seus alumnes i les respectives famílies i de la pertinència d'impartir un currículum que en alguns aspectes incorpora elements rurals. Parlant amb mestres rurals no són pas pocs els que s'han preguntat i es pregunten si són realment rurals els nenes de llurs escoles, si han de continuar posant exemples de "pagès" quan no hi ha pràcticament ningú que s'hi dediqui, si els han de preparar per viure en el poble quan resulta que ens trobem en un món cada vegada més globalitzat, etc.

Per altra banda, la immigració estrangera ha posat al descobert un munt de qüestions que afecten tant a la dinàmica de l'escola com a la del poble: la diversitat cultural i els "límits" d'aquesta, l'acollida *versus* el rebuig, la manifestació d'accions solidàries enfront d'accions poc tolerants, la integració de les minories *versus* l'assimilació, la construcció de noves identitats i la manifestació de noves formes religioses, la diversitat de tradicions culinàries (lligades a preceptes religiosos) amb clares implicacions en l'organització del menjador escolar, l'aparició de nous conflictes lligats a plantejament culturals diferenciats, etc.

Seria absolutament inapropiat aturar-nos aquí al parlar dels efectes de la immigració perquè, tal i com hem explicat, des del punt de vista quantitatiu molt més important ha estat la immigració interior. Una immigració que en moltes ocasions prové de les grans àrees urbanes, acostumada a dinàmiques de funcionament molt diferents a les dels pobles i avesada a gramàtiques escolars molt allunyades respecte a les que es donen a bona part de les escoles rurals. Aquesta immigració “nacional”, en el cas dels infants en edat escolar, també ha comportat problemes “d'integració” i a voltes problemes importants que han hagut de fer front tant els mestres com altres instàncies educatives i socials.

Indubtablement, la qüestió demogràfica és la que més efectes ha tingut sobre l'escola rural del país, influint directament en qüestions estructurals com és per exemple: la configuració del mapa escolar, el creixement de bona part de les escoles rurals existents i la recomposició d'algunes ZERs.

A l'actualitat, el mapa de l'escola rural i bona part d'allò que se li associa es troba en un estat “d'ebullició”. En primer lloc constatem una aturada del procés de tancament d'escoles rurals. I és que, malgrat encara se'n tanqui alguna, tot fa pensar que hem superat aquell estadi en que any rera any, i quasi a totes les comarques de Catalunya se'n tancaven justificadament -i sense justificar també. De fet, el creixement demogràfic i els seus efectes que ha tingut en la població en edat escolar ha anat més enllà: ocasionalment ha propiciat l'obertura de nous centres en llocs que mai n'hi havia hagut (per exemple, en urbanitzacions que han passat de segona a primera residència) o en municipis que se'ls hi havia tancat en el passat.

La segona conseqüència és que moltes escoles rurals han tendit a créixer, i en aquest fet -aparentment tan sa com desitjat- han aflorat dubtes i un tímid debat entorn del futur d'aquest model d'escola. Hi ha mestres –a voltes claustrats sencers- que es plantegen si el procés d'engrandiment de l'escola rural ha de desembocar inexorablement en un model d'escola graduada. Aquesta qüestió, aparentment neutra i presumptament centrada només en qüestions organitzatives, en porta a d'altres de molt més profundes com són, per exemple, els avantatges de l'educació multigrada i les limitacions de l'ensenyament fraccionat i homogenitzador. I en tot això, no són pas poques les tensions que han aparegut entre mestres, i entre aquests i els pares i

mares i també la inspecció per defensar un model d'escola unitària i cíclica, fins i tot quan el nombre de matriculats empeny de manera "natural" cap una escola graduada.

La tercera conseqüència originada pel creixement demogràfic i per l'increment de la demanda de places escolars en les escoles rurals de Catalunya ha estat la "crisi" de les ZERs. El qüestionament de les ZERs, plantejat per primera vegada i de forma desacomplexada a les X Jornades d'Escola Rural organitzades pel Secretariat d'Escola Rural de Catalunya a la Molina (1998)

té a veure, de fet, amb diversos elements: al creixement físic d'algunes escoles que de manera "natural" es desvinculen de la ZER (a contracor, tot sigui dit de passada, d'alguns mestres "militants" de l'escola rural); al poc suport que en algunes ocasions han rebut de la base; a la dificultat de comprensió per part d'alguns mestres novells; al relaxament de mestres que en el passat sí que havien apostat per les ZERs; i al poc interès per part de l'Administració educativa. Una Administració que des fa temps porta un rumb confús, en molts aspectes caòtic i que darrerament ha començat a desmantellar determinats programes i serveis adduint, entre altres raons, la crisi econòmica.

L'estat dels pobles petits i principals problemàtiques

A la vista dels resultats presentats a la primera part d'aquest estudi es fa palesa la necessitat de refer el "drama" dels pobles petits en la mesura que cal ponderar en base a les evidències obtingudes les mancances reals dels pobles. No és veritat que els pobles petits de Catalunya els falti de tot...ara bé, és cert que els fan falta serveis i accions importants per garantir-los-hi la continuïtat.

En termes generals, i sempre i quan no entrem en detalls, una gran majoria dels pobles petits del país tenen accés a la xarxa i per tant, tenen accés (no sempre de manera fàcil) a la informació mundial; disposen de serveis sanitaris (encara que només sigui uns dies a la setmana); compten amb transport públic (probablement amb una freqüència inferior a la desitjada); tenen alguns dels servis bàsics (correu propi, restaurant-bar, botiga de comestibles, etc.); tenen un IES relativament a prop; disposen d'alguna infraestructura esportiva; i compten amb dinàmiques comunitàries que faciliten l'establiment d'unes relacions socials especialment valuoses en cas d'ajuda o necessitat. Dit en altres paraules, les telecomunicacions, els serveis

sanitaris, el transport públic, la presència d'alguns serveis bàsics, infraestructures esportives i dinàmica comunitària són ímputs importants dels pobles petits d'avui de Catalunya.

Però per altra banda, són massa els pobles que no tenen local per acollir i donar espai als seus joves, que no poden oferir a l'hivern activitats de lleure per als seus infants, que no tenen llar d'infants per escolaritzar els infants de 0 a 3 anys, que no tenen biblioteca municipal o telecentre. I pràcticament la totalitat, no ofereixen servei d'educació d'adults a una població adulta necessitada, ni serveis especialitzats per a la gent gran, ni habitatges de protecció per als col·lectius més vulnerables.

Al creuar la informació de les tres investigacions arribem a un punt contradictori que, en cas de no ser resolt, pot tenir conseqüències bastant nefastes: per una banda, veiem que des de l'any 2000 en endavant molts pobles petits del país han capgirat la seva tendència demogràfica fent que el poble tingui més habitants, especialment més infants i joves que són els que, a priori, prometen la continuïtat del municipi. Però paradoxalment, i malgrat els esforços que s'han fet per millorar les infraestructures d'aquests municipis, ben poques cosa s'ha fet per els infants i els joves. Aquest decalatge potser permet entendre perquè una part important dels joves catalans (el 44%) pensa que hauran de marxar del poble. Si aquesta intencionalitat es tradueix en un fet, la remuntada demogràfica dels pobles petits (produïda entre els anys 2000 i l'actualitat) haurà estat "una flor que no ha fet estiu" i el requilibri territorial de Catalunya, continuarà essent un tema pendent amb clares repercussions per a tot el

CONCLUSIONS

De la presentació d'experiències en la jornada de Verdú, es destaquen els aspectes que, segons el criteri establert entre els participants, són exportables a altres zones del territori. Es presenten les conclusions agrupades per bona pràctica.

Oferta educativa a l'escola sobre el Romànic de la Vall de Boí. Experiència del Consell Comarcal de l'Alta Ribagorça.

1.-Projecte que s'aplica a persones de tota edat i condició.

- * Actuacions a la ZER Vall de Boí (Escoles de Barruera, Vilaller i Espluga Serra)
 - Transport escolar pagat per l'ajuntament.
 - Festes de ZER.
 - Viatge de final de curs.
 - Transport setmana blanca que paga consell comarcal.
 - Escola folck.
 - Can Xiruca, activitat d'estiu paga 10.000 €, pagament compartit per pares i ajuntament.
 - Curs de Natació aigües calentes Vall de Boí.
 - Festes infantils .
 - Subvenció material informàtic a la Zer.
- * Convenis amb Professorat i AMPES
 - Conveni escoles i IES, millor accés possible a les noves tecnologies, si hi ha professorat que ho vulgui tirar endavant.
 - 30 ordinadors portàtils, IES amb AMPA, pissarra interactiva per cada aula, un ordinador per alumnat i armari RAC.
 - Reforç llengües estrangeres pagant teatre en anglès.
 - Col·laboració amb les AMPAs dels centres educatius, per a l'adquisició de guixetes pagades pel Consell Comarcal.
 - Box roll per embolcallar l'entrepà per tots els infants de les escoles.

2.- Fidelització de les persones al territori.

* Actuacions destinades a donar vida a allò que hi ha i a allò que es fa a la comarca.

- Instal·lacions de Forestals, hivernacle, que l'IES gestioni la venda de bolets per pagar el viatge de final de curs.
- Recuperar espècies agrícoles i repartir-les a diferents pagesos de la Zona.
- Recolzament nou cicle formatiu de monitors en esquí.
- Conveni Universitat de Saragossa, Facultat de Veterinària, per a fer pràctiques amb els ramaders pagant l'estada durant 15 dies dels estudiants.
- Conveni amb la UdL d'agrònoms per a realització de pràctiques, amb la Complutense de Madrid per tal de fer els estudis que necessita la comarca. Es paga l'estada dels estudiants.
- Patrocinar postgrau d'arquitectura de muntanya. Conveni amb el Col·legi d'Arquitectes de Catalunya i Lleida.
- Jornades de formació turística sobre la Ribagorça romànica.
- Programa d'organització d'empreses EOI, estudi dels negocis i veure com es pot millorar cara al turisme, diagnosticar i elaborar un pla de negocis.

3.- Afavoriment del contacte intergeneracional així com mostrar sensibilitat de l'administració local i comarcal per promocionar canvis i millorar l'educació.

- Hi ha telecentres que utilitzen diferents nivells de població.
- Cursos horticultura, elaboració formatges, herbolari...
- Treball amb joves amb deficiències. S'han plantat 180 oliveres a Sopeira. Es tracta que puguin gestionar el seu producte
- Beca investigació Ribagorça-romànica, per fer un treball d'interès pel Consell Comarcal. Programa formació per estudiants que han acabat l'ESO, joves 16 a 25 anys. Formació per a recuperació de patrimoni i camins a través escola-taller.

4.- L'administració promou i ofereix recursos. A canvi exigeix responsabilitat i treball.

- Com a Consell Comarcal per tal de conscienciar els joves d'ESO, oferir de pagar-los un viatge al Sahara amb l'estada.
- Programa de formació pagesos-ramaders si s'assisteix a tot el curs, es paga 50% de l'ordinador.

Altres aspectes a tenir en compte sobre aquesta experiència

- Es tracta d'un projecte amb molts recursos procedents de les administracions.
- És qüestionable el fet de tancar les escoles d'Erill i Boí, i fer gran la de Barruera. Aquests petits pobles han perdut la vida del poble, l'alegria de dilluns a divendres. Ha generat més alumnat necessitat de menjador escolar. El Consell Comarcal es fa càrrec de la meitat de les despeses originades pel servei de menjador.

La trobada de ZER, Festa del poble. Experiència de la ZER El Sió.

1.- Donar a conèixer a la Comunitat educativa allò que es fa a l'escola en una activitat anual important i coneguda

- Festa que ja està instituïda el primer dissabte de juny i que és rotativa dins els pobles de la ZER. (11 anys d'experiència)
- La festa és pagada per l'ajuntament del municipi on es fa aquell any i s'organitza per part de tota la ZER.
- Necessitat de trobar-se, compartir vivències, fomentar relacions, mostrar treballs.
- La festa és itinerant, els ajuntaments estan molt implicats en festes i altres activitats com les escoles obertes.

2.- Millora de relacions entre la Comunitat Educativa

- Millora de les relacions entre mestres i AMPES
- Afavoriment de l'organització, la gestió i la participació de l'AMPA de ZER.
- Millora de les relacions entre els Ajuntaments dels municipis de la ZER.

- Activitat centrada a la ZER. Actualment ja es compta amb l'experiència d'una sèrie d'anys. S'intenta trobar solució als problemes de manera conjunta, a partir d'encerts i errors.
- Es compta amb la participació de les 5 escoles, 60-70 infants, 14 mestres. Es disposa de bones instal·lacions.
- La trobada de ZER és una activitat freqüent i hi ha molt coneixement entre infants, familiars, comunitat, ajuntament. Fan "mercat comú" a Agramunt.
- Participació i sentir-se protagonista de la comunitat educativa, comissions de treball mixtes. Confiança per part de tots els agents de la comunitat educativa.

3.- Organització molt participativa, amb implicació de tothom.

- En aquesta festa participen entre 200 i 300 persones: professorat, alumnes i ex alumnes, familiars, treballadors municipals, gent del poble...
- Es tenen en compte les propostes de familiars, claustre, consell escolar i convocatòria de tota la ZER
- Totes les escoles s'impliquen en la realització del cartell, programa de mà, concurs eslògans, tiquets pel sopar, assaig general...
- S'organitzen diverses comissions de treball: Infraestructura, tallers, sopar, comptabilitat. Posada en comú, presa de decisions i repartiment de tasques.
- Cal assegurar la complicitat del poble.
- S'aprofiten trobades de ZER –que es fan sovint- per tal d'assajar.
- La Festa es munta al matí de dissabte per part de tots els familiars de la ZER, amb col·laboració municipal.
- Implicació del poble que organitza la festa –Associació de dones, les padrines fan la xocolata, es compra als comerços del poble, deixar-se les taules i cadires...
- Clima de treball important pel poble .
- Organització d'activitats diverses: Taller d'escriptura medieval, parada sabó, orelletes, suc natural...
- Buscar el detall, aspectes agradables com ara l'entrega d'orles com a punt del llibre.
- Cada curs es fa una valoració de la festa i es canvien aquells aspectes que cal millorar.

Menjadors Escolars.

- Imma Ricart, de l'àrea d'ensenyament del Consell Comarcal del Baix Empordà ens presenta la gestió dels menjadors escolars de les escoles de la seva comarca.
- Gestionen 44 menjadors escolars (6 de ZERs) amb més de 2000 menús diaris.
- Els motius de traspàs de la gestió dels centres al Consell Comarcal són: la falta d'inversió de maquinària, els problemes de gestió tant econòmica com de personal, que no són rendibles i la manca d'empreses per subministrar dinar.
- El Consell ofereix un servei ampli que cobreix les necessitats d'aquests centres que s'hi ha acollit, amb una oferta que va més enllà de l'àpat, quan a recursos humans, activitats extraescolars, unificació del preu (independentment del centre) i de l'empresa de càtering (menús) i la de gestió de recursos (monitoratge). També la gestió de les beques i ajuts socioeconòmics.

Conclusions segons els punts tractats en el debat:

- El menjador escolar és un servei actualment inqüestionable, però no sempre rentable ni viable.
- La proposta presentada d'unificació del servei és ben valorada ja que permet arribar a tothom i compensa els desequilibris entre escoles, però cal la voluntat de l'administració comarcal, que no sempre és present.
- Hi ha massa diversitat de criteris als Consells Comarcals, amb diferents interpretacions i voluntats i això impedeix una mica adoptar models d'altres zones coma referència.
- Hi ha molta coincidència que aniria bé que l'administració s'encarregués dels serveis (sobretot de la FAPAC)
- Hi ha problemes per rebre els diners d'ajuts per part del Departament d'Educació i ara, aquests problemes reverteixen al centre, potser amb una gestió comarcal podrien ser més fàcils de gestionar, malgrat els moments actuals.

Desplaçaments setmanals d'alumnes. Tarda de trobada de ZER.

- Estava previst la presentació de l'experiència per part del Consell Comarcal de la Cerdanya, però al no ser possible, en Pep Borràs s'ofereix per presentar una experiència similar a la ZER l'Eral, del Segrià.
- Una tarda per setmana hi ha una trobada amb mestres i el Consell Comarcal paga l'autocar del desplaçament dels alumnes per fer activitats.
- L'activitat consta dins el Pla d'Autonomia però no rep finançament. Es cerquen modes de subvencionar a través del Pla Català de l'Esport o altres entitats o institucions.

Conclusions segons els punts tractats en el debat:

- En la nova realitat dels pobles, escoles, calendari, horaris, etc., s'hauran de reinventar propostes de mobilitat per tal d'optimitzar recursos, de fer-los prou "rentables" i amb la màxima eficàcia pedagògica.
- Es veu molt viable poder fer nous agrupaments, organitzacions, reestructuracions de calendari, d'horari, etc., per tal d'afavorir l'EA de qualitat juntament amb la bona coordinació i formació de l'equip de professorat.
- Es comenta que les propostes organitzatives i pedagògiques que sorgeixen, quan a mobilitat d'alumnes i de mestres de les ZERs, siguin contemplades en els Plans d'Autonomia de debò, per tant acceptats i afavorits, doncs tindran el suport d'una línia pedagògica que ve de base (de les pròpies ZERs)
- Que l'administració distribueixi els recursos econòmics en funció d'aquestes propostes que són les que "toquen a terra quan a realitat dels territoris" i que van, no ho dubtem, per l'excel·lència educativa.
- Els mestres i les mestres tenim ganes de fer de mestres i no de gestors i recaptadors de finançament. S'ha desviat molt el paper i la funció dels mestres a l'escola pública, del què realment és important i eficaç.
- Es demana que l'administració educativa competent en la legislació pugui fer-ho en la forma més oberta possible dins del marc legislatiu del Pla d'Autonomia, per tal que hi càpiguen diferents propostes de la diversitat de ZERs de Catalunya.

Observatori d'Educació
Rural de Catalunya

Recull fotogràfic de la jornada:

Inauguració de la jornada. Van intervenir en Josep Riera, Alcalde de Verdú, Francesc Cribillers, director de la Fundació del Món Rural i Raül Manzano, coordinador de l'OBERC.

En Jordi Feu va presentar el resultat de l'àmbit de recerca de l'OBERC en la primera intervenció de la jornada.

Observatori d'Educació
Rural de Catalunya

Presentació de part de les experiències de la jornada.

El segon grup de presentació d'experiències.

Observatori d'Educació
Rural de Catalunya

Intervenció a càrrec de Núria Palau, responsable del programa de petits municipis de l'Àrea d'Educació de la Diputació de Barcelona, i de Tomas Girvent, Alcalde de Balenyà.

Presentació de les conclusions de la jornada a càrrec de Maria Guilera i Marta Barrera.

Observatori d'Educació
Rural de Catalunya

Cloenda de la jornada. A la taula, d'esquerra a dreta, Josep Comas, coordinador de l'Àrea d'Educació de la Diputació de Barcelona, Assumpta Duran, coordinadora de l'OBERC, Isabel del Arco, Vicerectora de la Universitat de Lleida, Josep Riera, Alcalde de Verdú i Antonio López, Director del serveis territorials d'Educació a Lleida.